

446: Şehidle İstişfa Caiz Midir?

Tarık Ebu Abdullah

25 Tem, 2019

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Esselamu aleykum ve rahmetullah hocam. Günümüzde özellikle de benim çevremde şefa'at mevzuunda bir ayrışma, bir tartışma var. Her ne kadar bu tartışma bazıları arasında bir "problem" olarak addedilmese dahi, bazıları bu tartışmayı esas/ölçü alarak kendisi gibi benimsemeyenleri tekfir ediyor. Tartışma ise şu; bir kişi, salih olduğuna inandığı yahut şehit olacağına inandığı birisine "ey Kardeşim eğer Allah senden razı olur ve sana izin verirse bana şefa'at et" diyebilir mi? Eğer bunda bir sakınca yoksa delili nedir? Ve eğer sakınca varsa neden var? Allah razı olsun.

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmehtullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Muhterem kardeşim, isti'sfâ, yani şefa'at talep etmek hakikatinde, talebini aslında tevcih ettiğı tarafın kendisine cevap vermesi için ikinci bir tarafı aracı kılmasıdır. Buna göre Allah (*celle ve âlâ*)'nın mülkü olan ve sadece Onun muktedir olduğu hususlarda isti'sfâ, mahiyetine göre caiz olur veya haram olur veya şirk olur.

Talebini aslen Allah (*celle ve âlâ*)'ya tevcih eder ve talebinin Allah (*celle ve âlâ*) tarafından kabul edilmesi için şefa'atçi, yani aracı yaptığı şahıs aracılığa salih ve muktedir ise o zaman caizdir. Bu manada isti'sfâ Müslümanlar arasında yaygındır.

Talebini aslen Allah (*celle ve âlâ*)'dan başkasına tevcih ederse o zaman bu isti'sfâ değil istiğasedir. Mülkü Allah (*celle ve âlâ*)'ya ait olan ve sadece Onun muktedir olduğu mevzularda Allah (*celle ve âlâ*)'dan başkasına istiğase yapmak büyük şirktir ve insanı müşrik yapar.

Mesela, kişi hasta olduğu için şifayı Allah (*celle ve âlâ*)'dan talep etse ama ya kardeşi fazilet sahibi biri olduğu için veya kardeşini kendisinden üstün gördüğü için veya kardeşine ihsanda bulunmak istediğı için onun duasını talep etse ve kardeşi onun için Allah (*celle ve âlâ*)'ya dua etse onun için şefa'at etmiş olur. Yani onun hacetinin giderilmesi için Allah (*celle ve âlâ*)'ya aracılık yapmış olur. Müslüman ve diri olduğu için Allah (*celle ve âlâ*)'ya dua etmeye hem salihdir hem de muktedirdir. İşte bu caiz surette şefa'at istemektir. Ama hastalığının giderilmesini, yani şifayı doğrudan aracı kıldığı kişiden istese isti'sfâ değil istiğase olur. Yani hacetinin giderilmesi için talebini doğrudan Allah'tan başkası olan o aracıya yöneltmiş olur. Bu halde aracı hakikatte aracı değil gaye olmuştur. Şifa vermek Allah (*celle ve âlâ*)'nın mülkü ve sadece

Onun muktedir olduğu bir şey olduğundan kişi o aracıyı Allah (*celle ve âlâ*)'ya ortak koşmuş olur. Bunun için değerli kardeşim şefaât istiyoruz diyenlerin belki ekseri hakikatte istişfâ yapıyorlar ama istişfâ olarak isimlendiriyorlar.

Ve kişi talebini aslen Allah (*celle ve âlâ*)'ya tevcih eder, ancak talebinin Allah (*celle ve âlâ*) tarafından kabul edilmesi için şefaâtçi, yani aracı kıldığı şahıs aracılığa salih değilse veya muktedir değilse o zaman bu surette istişfâ büyük şirk değildir lakin haramdır. Ve bazı âlimlere göre küçük şirkdir.

Mesela kişinin ölüyle istişfâ yapması böyledir. Zira ölü şefaât etmeye muktedir değildir. İman sahibi olarak vefat etmiş olan her kişiye Allah (*celle ve âlâ*) ahirette şefaât hakkı verebilir. Bu haberlerle sabittir. Konumuz bu değildir. Konumuz dirinin dünyadayken ölüyle istişfâ etmesidir. Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'den, sahabeden ve onlardan sonra onların yolunu izleyenlerden ölülerle istişfâ yaptıkları sabit olmamıştır. Bunun için ölüyle istişfâ bidat ve haramdır.

şahadeti zannedilen kişiden şefaât etmesini talep etmeye gelince, aslen buna mani olan bir şey yoktur. Zira şahadeti zannedilen kişi, yani mesela istişhad yapmak üzere olan veya ameliyeye girmek üzere olan kişi henüz diridir ve bu cihetten talebe icabet etmeye muktedir. Ayrıca kendisinden talep edilen amele, yani şefaât etmeye de muktedir olacağı sahih haberlerle sabittir.

İmam et-Tirmizi (*rahimehullah*)'ın el-Mikdam bin Madikerib (*radiyallahu anhu*)'dan ihraç ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurmuştur:

لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ سِتُّ خِصَالٍ يُغْفَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ دَفْعَةٍ وَيَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَيُجَارُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَيَأْمَنُ مِنَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ الْوَقَارِ الْيَاقُوتَةُ مِنْهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَيُزَوَّجُ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ زَوْجَةً مِنَ الْحُورِ الْعِينِ وَيُشَفَّعُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَقَارِبِهِ

“Allah katında, şehid için altı haslet vardır: Dökülen ilk kanı ile beraber günahları bağışlanır, cennetteki mevkii kendisine gösterilir, kabir azabından korunur, en büyük korkudan emin olur ve vakar tacı giydirilir. Onun bir yakutu dünya ve dünyada olanlardan daha hayırlıdır. Hurilerden yetmiş iki eř ile evlendirilir ve akrabalarından (yakınlarından) yetmiş kişi için şefaât etmesine izin verilir.”

İmam Ebu Davud (*rahimehullah*)'ın ihraç ettiği hadiste Ebu'd-Derda (*radiyallahu anhu*) Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in şöyle buyurduğunu söylemiştir:

يُشَفِّعُ الشَّهِيدُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ

“Şehide ehli beytinden yetmiş kişi için şefaath etmesine izin verilir.”

Ve İmam Ahmed (rahimehullah)’ın ihraç ettiğı uzun hadiste Ebu Bekir (radiyallahu anhu) Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in şöyle buyurduğunu söylemiştir:

ثُمَّ يُقَالُ ادْعُوا الصِّدِّيقِينَ فَيَشْفَعُونَ ثُمَّ يُقَالُ ادْعُوا الْأَنْبِيَاءَ قَالَ فَيَجِيءُ النَّبِيُّ وَمَعَهُ الْعِصَابَةُ وَالنَّبِيُّ وَمَعَهُ الْخَمْسَةُ وَالسِّتَةُ وَالنَّبِيُّ لَيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ ثُمَّ يُقَالُ ادْعُوا الشُّهَدَاءَ فَيَشْفَعُونَ لِمَنْ أَرَادُوا. قَالَ فَإِذَا فَعَلْتَ الشُّهَدَاءَ ذَلِكَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَنَا أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ادْخُلُوا جَنَّتِي مَنْ كَانَ لَا يُشْرِكُ بِي شَيْئًا قَالَ فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

“Sonra “sıddıkları çağırın” denilir ve sıddıklar şefaath ederler. Sonra “nebileri çağırın” denilir. Ve nebiler gelir. Kimisi yanında toplulukla gelir, kimisi beş, altı kişiyle beraber gelir ve kimisi yalnız gelir. Sonra “şehidler çağırın” denilir. Ve şehidler istedikleri için şefaath ederler. Şehidler şefaath ettikten sonra Allah azze ve celle “Ben Erhamhu’r-Rahimin’im (merhamet edenlerin en merhametlisiyim). Bana hiçbir şeyi ortak koşmayanı cennetime sokuyorum” buyurur ve cennete girerler.”

Bu hadisler zayıf değildir ve her biri şehidin Allah (celle ve âlâ)’nın izniyle şefaath etmesine delildir.

Dolayısıyla şahadeti zannedilen Müslümandan ahirette şefaath etmesi talep edildiğinde aslen muktedir olduğu bir şey kendisinden talep edilmektedir.

Lakin yine de böyle yapmaktan imtina etmek lazımdır. Zira iki tarafında akıbeti meçhuldür. Yani şefaathi talep eden kişinin ne hal üzere öleceğı meçhul olduğu gibi şahadeti zannedilen kişinin de hakikati, şahadeti kabul edilecek mi ve ne hal üzere öleceğı bize kapalıdır. Evet! Bizim için zahiren şehittir inşallah. Ama hakikatini ancak Allah (celle ve âlâ) bilir. Allah (celle ve âlâ) şahadetini kabul edecek mi ve şefaath hakkı tanıyacak mı bilmiyoruz. Evet! Şahadetini kabul ederse ona şefaath hakkı tanıyacaktır. Bunu cezmederiz. Zira şehidin şefaath etmesi sabittir. Ancak ondan şefaath etmesini talep etmiş olana şefaath etmesine izin verecek mi? Bunu bilemeyiz.

Ayrıca böyle bir davranış nebevi sünnette ve sahabenin ameline de rivayet edilmemiştir. Şayet bu güzel bir davranış olmuş olsaydı muhakkak nebevi sünnette teşvik veya ikrar mahiyetinde bir haber gelirdi ve sahabe

(*radiyallahu anhum*) yaparlardı. Sahabe (*radiyallahu anhum*) savaşçıydılar ve Allah katında şefaathakkına nail olmaya enbiyadan sonra en layık insanlardır. Hatta ilahi tadile mazhar olmuşlardır. Bununla beraber kendi aralarında böyle talepte bulunmuş olmaları rivayet edilmemiştir.

Sadece sahabe (*radiyallahu anhum*) değil umumen İslam ümmetinden bu rivayet edilmemiştir. Hâlbuki İslam ümmeti hep savaşmıştır ve hep şehitler vermiştir. Benim bildiğim bu mevzuda tek bir kıssa vardır. O da Ebu'l-Ferec ibni'l-Cevzi (*rahimehullah*)'ın "Sifatu's-Safve" adlı kitabında Ebu Kudame adında bir komutanla mucahid bir gencin kıssasıdır. Bu kıssada Ebu Kudame o gence "Oğlum Ebu Kudame amcanı kıyamet günü şefaathederken unutma" veya buna benzer bir şey söylüyor. Ancak bu kıssanın ne senedi vardır ve ne Ebu Kudame ve o genç malum değildirler. Malum olsalar da bu kıssada bir delil yönü olmaz çünkü ne Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'den gelen bir haberdir ve ne de sahabeden rivayet edilen bir ameldir. Ulema bu tür kıssaları delil mahiyetinde değil teşvik olsun diye kitaplarına koymuşlardır.

Binaen aleyh, doğru olan şehadeti zannedilen bir kişiden şefaathistememektir. Allahu A'lem.

Lakin şahadeti zannedilen birisinden yukarıda izah ettiğim surette şefaathistemeyi büyük şirke dâhil etmek ve bundan ötürü tekfir etmek ve böyle düşünmeyenleri de tekfir etmek cahillik ve aşırılıktır. Böyle bir görüş kesinlikle bidat ve sapıklıktır.

Allah (*celle ve âlâ*) cümlemizi inhiraf ve dalaletten muhafaza buyursun. Sahabenin ve onlara tabi olanların yolunu suluk edenlerden kılsın. Âmin.